

Raadsinformatienota

Onderwerp	: Actualisering Ambtsinstructie voor de medewerker leerplicht/doorstroompunt en beleidsregels opleggen last onder dwangsom		
Raadsvergadering	: 26 september 2024	Agendapunt	:
Portefeuillehouder	: L.G.M. van der Beek	Datum	: 24 juni 2024
Bestuurlijk kader	: Programma sociaal domein	Zaaknummer	: Z24.00801

Inleiding:

Volgens de Leerplichtwet 1969 (artikel 16, lid 4) is het college van burgemeester en wethouders verplicht een instructie vast te stellen voor de medewerker leerplicht en doorstroompunt. De huidige ambtsinstructie dateert van 2014 en is verouderd. Vanuit Ingrado (brancheorganisatie medewerkers leerplicht en doorstroompunt) is in 2022 een nieuw format van de ambtsinstructie gepubliceerd die beter aansluit bij de praktijk. Op basis van dit format is een nieuwe instructie vastgesteld voor de medewerkers leerplicht/doorstroompunt van de Netwerksamenwerking West-Brabant West (bijlage I). Gemeente Woensdrecht werkt met betrekking tot de uitvoering van de Leerplichtwet samen met gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen, Halderberge en Roosendaal binnen deze Netwerksamenwerking. In de nieuwe ambtsinstructie is ook opgenomen dat de leerplichtambtenaar een last onder dwangsom kan opleggen. Om deze bevoegdheid af te bakenen en in te kaderen zijn hiervoor nadere beleidsregels vastgesteld (bijlage II).

Kernboodschap:

Ambtsinstructie voor de medewerker leerplicht/doorstroompunt Netwerksamenwerking West-Brabant West 2024

De nieuwe ambtsinstructie wijkt inhoudelijk niet op heel veel onderdelen af van de versie uit 2014. De Leerplichtwet dateert van 1969 en is de afgelopen tien jaar inhoudelijk ook niet sterk veranderd. Toch zijn er in de nieuwe instructie wel wat verschillen ten opzichte van de instructie uit 2014.

Allereerst is per 20 april 2023 de benaming van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) gewijzigd in Doorstroompunt. De RMC-trajectbegeleiders worden in de nieuwe ambtsinstructie dan ook medewerkers doorstroompunt genoemd. De nieuwe ambtsinstructie houdt ook rekening met nieuwe wetgeving van de afgelopen jaren. Zo is in 2018 de nieuwe privacywetgeving van kracht geworden, zijnde de Avg (Algemene verordening gegevensbescherming). Met ingang van 1 januari 2019 is de Wpg (Wet politiegegevens) van toepassing op alle boa's (zo ook de leerplichtambtenaren). De werkwijze rondom de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is gewijzigd in 2019 en de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim) is in 2017 ingevoerd.

De ambtsinstructie uit 2014 gold voor de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert. Deze achttien gemeenten maakten in 2014 deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant. De nieuwe ambtsinstructie geldt alleen voor de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht.

Beleidsregels opleggen last onder dwangsom bij handhaving van de Leerplichtwet 1969 gemeente Woensdrecht

In de nieuwe ambtsinstructie is opgenomen dat een leerplichtambtenaar een last onder dwangsom kan opleggen als hij/zij van mening is dat deze maatregel kan leiden tot het opheffen van het verzuim dan wel het voorkomen van herhaling daarvan.

In grensgemeenten, zoals gemeente Woensdrecht, wonen veel mensen met een niet-Nederlandse identiteit waarvan de jeugdigen in het buitenland onderwijs genieten. Deze inwoners van de gemeente vallen wel onder de Nederlandse Leerplichtwet uit 1969 en moeten derhalve een vrijstelling aanvragen (Artikel 5 lid 3 van de Leerplichtwet). Als ze dit niet doen, is er sprake van absoluut verzuim, omdat de jeugdige niet staat ingeschreven op school in Nederland. Mensen uit België die komen wonen in de gemeente Woensdrecht worden al bij hun inschrijving bij de gemeente er attent op gemaakt dat, als hun kinderen in België naar school gaan, ze een vrijstelling van de Nederlandse leerplichtwet dienen aan te vragen.

Er is (op papier) relatief veel sprake van absoluut verzuim in grensgemeenten, omdat elk jaar een aantal ouders geen vrijstelling aanvraagt. De medewerker Leerplicht is in deze gevallen genoodzaakt tot het uitvoeren van acties (versturen van brieven, huisbezoeken, etc.), waardoor de (administratieve) werklast sterk toeneemt. In gemeente Woensdrecht zijn er van circa 350 casussen jaarlijks 35 waar er aan het einde van het schooljaar geen respons is gekregen van ouders. Daarnaast zijn er ongeveer 40 casussen waar zeer veel moeite gedaan moet worden om uiteindelijk de juiste papieren voor de vrijstelling te bemachtigen. Door het implementeren van de mogelijkheid tot het opleggen van een last onder dwangsom, is de verwachting dat deze doelgroep effectiever gestimuleerd wordt een vrijstelling aan te vragen. Hierdoor zullen de administratieve lasten rondom de deze vrijstellingen voor de leerplichtambtenaar geminimaliseerd worden.

Consequenties:

Het vaststellen van een nieuwe ambtsinstructie zal niet veel of zware consequenties teweegbrengen in de uitvoering, aangezien de medewerkers leerplicht/doorstroompunt al deze taken toch al uitvoerden en zich al (moeten) houden aan nieuwe wetgeving. Wel bezit het college dan over een ambtsinstructie die beter aansluit bij de praktijk.

Het vaststellen van de beleidsregels opleggen last onder dwangsom kan wel consequenties hebben voor de mensen met een niet-Nederlandse identiteit waarvan de jeugdigen in het buitenland onderwijs genieten en die niet een vrijstelling voor de Nederlandse Leerplichtwet aanvragen. Als zij namelijk vanaf augustus 2024 nog altijd niet op communicatie of oproep(en) van de leerplichtambtenaar reageren of acteren, kan hen een last onder dwangsom opgelegd worden totdat de overtreding wordt opgeheven.

Vervolgstappen:

Er is een wetsvoorstel in de maak vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, waarin het doel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. De maximumleeftijd van de doelgroep van het Doorstroompunt (voorheen RMC) wordt verhoogd van 23 naar 27. Het wetsvoorstel zal derhalve een wijziging van taken van de medewerker Doorstroompunt als gevolg hebben en deze zal – naar verwachting – in zomer 2025 van kracht gaan. Op dat moment zal de nieuwe ambtsinstructie wederom aangepast moeten worden.

Er wordt in de zomer van 2024 een werkgroep gevormd, bestaande uit de leerplichtambtenaar, coördinator Netwerksamenwerking, een juridisch handhaver en beleidsmedewerker sociaal domein (onderwijs) om de werkwijze inzake het opleggen van een last onder dwangsom af te stemmen en te formaliseren. Deze werkwijze zal in de gehele regio West-Brabant West daarna gehanteerd worden.

Burgemeester en wethouders van Woensdrecht,
de secretaris, de burgemeester,
ing. P.A.C. Bogers drs J.J.C. Adriaansen

Bijlagen:

I	Ambtsinstructie voor de medewerker Leerplicht en Doorstroompunt Netwerksamenwerking West-Brabant West 2024	doc. nr.
2024.08538
II	Beleidsregels opleggen last onder dwangsom bij handhaving van de Leerplichtwet 1969 gemeente Woensdrecht	doc. nr.
2024.08537